

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-19034328

Konu : Soru Önergesi (7/28297, 7/28299, 7/29730)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 26.05.2025 tarihli ve 1634428 sayılı yazınız.
b) 07.07.2025 tarihli ve 1657828 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Hatay Milletvekili Sayın Nermin YILDIRIM KARA tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/28297, 7/28299 ve 7/29730 Esas Numaralı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazılarımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/28297 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 2 - 7/28299 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 3 - 7/29730 Cevap Metni (2 Sayfa)

7/28297
G.K.165
7/28299
G.K.165
7/29730
G.K.4

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 7281F9AC-18B5-4CD1-BCD3-7F013ED73E64

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

Hatay Milletvekili Sayın **Nermin YILDIRIM KAYA**'ya Ait 7/28297 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız bünyesinde, Sağlık Bakanlığının yetkili hastanelerinden alınan Engelli Sağlık Kurulu Raporlarını esas alan "Ulusal Engelli Veri Sistemi" bulunmaktadır. Söz konusu sistemde, Engelli Sağlık Kurulu Raporu almak için yetkili hastanelere başvurmuş ve hizmet almak için devletle temasa geçmiş bireyler yer almaktadır. Kasım 2025 itibarıyla söz konusu veri sisteminde 4,6 milyon engelli birey yer almaktadır.

Engelli bireylere ilişkin veri dağılımının ise Sağlık Bakanlığından alınmasının uygun olduğu değerlendirilmektedir.

Ülkemizde 2011 yılından günümüze merkezi olarak düzenlenen Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPS) ile kamuda engelli istihdamında önemli başarılar sağlanmış, hak kayıplarının önüne geçen, fırsat eşitliğini sağlayan bir sistem hayata geçirilmiştir. Bahse konu merkezi sınav; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53 üncü maddesi ile bu kanuna dayanılarak yürürlüğe giren Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak gerçekleştirilmektedir.

Merkezi sınavın uygulamada yerini alması ile engelli istihdamında gözle görünür bir artış sağlanmıştır. 2002 yılında 5.777 olan engelli memur sayısı yıllar itibari ile artarak 2025 yılı Ekim itibarıyla 82.626'ya ulaşmıştır.

Kamuda engelli memur açık pozisyonları takip edilmekte olup bu kapsamda her yıl kamuya engelli memur yerleştirmeleri yapılmakta ve açık kontenjanların doldurulması için çalışmalar yürütülmektedir.

Kamuda kota üzerinde memur istihdam etmede mevzuatta herhangi bir kısıtlayıcı hüküm bulunmamakta olup pek çok kurum kota üzerinde memur istihdam etmektedir. Bu kapsamda halen kamuda 8.538 engelli kontenjan fazlası istihdam edilmiş durumdadır.

Özel sektörde ve kamuda engelli işçi istihdamı ise İŞKUR Genel Müdürlüğü tarafından takip edilmektedir.

Ülkemizde kamuda memur olarak istihdam edilenlerin %68'i erkek, %32'si kadındır. İstihdam aşamasında cinsiyete dayalı bir ayrımcılık bulunmamaktadır.

Öte yandan hak temelli, aile odaklı ve bütünleşik bakım modeli kapsamında yürütülmekte olup engelli bireylerin bakım ihtiyaçlarını onların yaşam koşullarını değiştirmeden alıştıkları ortam ve konforda sunmak düşüncesiyle yola çıkılan hizmetler çerçevesinde 2006 yılında evde bakım yardımı uygulaması başlatılmıştır. Bu yardımdan yararlanmak için evde bakım yardımı yönetmeliğinde 2 önemli kriter bulunmaktadır.

- 1- Gelir Kriteri: Bu kritere göre, haneye giren her türlü gelirin toplamı hanede yaşayan kişi sayısına bölünür, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgarî ücretin aylık net tutarının 2/3'ünden daha az olmalıdır.
- 2- Sağlık Kriteri: Bu kritere göre sağlık kurulu raporunda ağır engelli bölümünde "evet" ya da "tam bağımlı" ibaresi, çocuklar için alınan raporda "Çok ileri düzeyde ÖGV", "Belirgin ÖGV" ve "Özel koşul gereksinimi var (ÖKGV)" ibareleri bulunmalıdır.

Evde bakım yardımı talep odaklı bir yardımdır. Mevzuatta belirtilen koşulları taşımaları halinde kişiler bu yardımdan yararlanabilmektedir.

Bakanlık olarak engelli bireylere yönelik bakım hizmetleri aile odaklı sosyal hizmet politikası doğrultusunda geliştirilmekte ve çeşitlendirilmektedir. Toplum temelli bakım anlayışı doğrultusunda; yatılı bakımın yanı sıra birey odaklı hizmet anlayışı ile engelli bireylerin kendi sosyal çevrelerinden ayrılmadan yaşamlarını sürdürmelerini sağlayan bakım hizmet modellerine ağırlık verilmektedir. Aile yanında bakımı desteklemek amacıyla evde bakım yardımı, sosyal yardım, gündüzlü bakım hizmetleri ve geçici misafir bakım hizmetleri gibi modeller destekleyici olarak sunulmaktadır. Ayrıca uzun dönem yatılı bakım hizmeti kapsamında ülke genelinde faaliyet gösteren 331 özel bakım merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerde 31.750 engelli bireye bakım hizmeti verilmekte olup bu engelli bireylerin %94,4'ünün (29.976) bakım ücreti Bakanlığımızca karşılanmaktadır. 916 engelli birey ise bu merkezlerden ücretsiz kontenjan kapsamında yararlanmakta olup herhangi bir ücret ödememektedir. Bakanlığımız hizmetleri hak temelli, ihtiyaç odaklı ve birbirini tamamlayıcı şekilde bütünleşik olarak sunulmaktadır.

Bununla birlikte, kurumsal engelli bakım hizmetlerinde mevcut durumda resmi bakım kuruluşu bulunmayan illerimiz öncelikli olmak üzere yatırım planlarımız yapılmış olup yatırım sürecindeki kuruluşlarımızın iş ve işlemleri devam etmektedir. Yapılan planlamaların temel esasını kuruluşların coğrafi ve sosyal açıdan yurt sathında dengeli dağılımını sağlamak oluşturmaktadır.

Diğer taraftan Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından kapsayıcı, eşitlikçi ve sürdürülebilir hizmetler ile eğitimden sağlığa, bakımdan erişilebilirliğe, ekonomiden sosyal hayata her alanda engelli bireylere yönelik politika ve hizmetler geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Engelli bireylerin ve ailelerinin ihtiyaçlarının çeşitliliği, özgünlüğü ve farklılığı göz önünde bulundurulmakta, hayat standartlarını yükseltmeye dönük çalışmalarımız ise aralıksız sürdürülmektedir.

Bakanlığımız engelli vatandaşlarımıza yönelik yardım programlarıyla yıllar içerisinde daha fazla ihtiyaç sahibi engelli vatandaşımıza ulaşmaktadır.

Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında %40 ve üzeri oranda engelli raporu olan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Aylığı; 18 yaşından küçük özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Yakını Aylığı bağlanmaktadır.

2022 sayılı Kanun gereğince 65 yaşını doldurmuş, sosyal güvencesi olmayan ve kendisi ile eşi dikkate alınmak suretiyle kişi başına düşen ortalama aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan Türk vatandaşları Yaşlı Aylığından faydalanabilmektedirler.

2022 sayılı Kanun kapsamındaki yaşlı ve engelli aylıklarına ilişkin artışlar, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu doğrultusunda, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Mali

ve Sosyal Haklar Genelgesinde yer alan memur aylık katsayısına göre belirlenmekte, artış oranı söz konusu gösterge artışı oranında uygulanmaktadır.

Bu çerçevede memur maaşlarındaki artışlar yaşlı ve engelli aylıkları ile evde bakım yardımlarına da yansıtılmaktadır. Bakanlığımız tarafından mevzuat gereği, evde bakım yardımı ödemesi olarak (10.000) gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar aylık yardım ödemesi yapılmaktadır. Bu kapsamda 2025 yılının ikinci yarısı için bir engelli adına ödenen evde bakım yardımı 11.702,11 TL'dir. Yılbaşından sonra yeniden güncellenecektir. 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla evde bakım yardımından 519.945 kişi faydalanmaktadır.

Bununla birlikte 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine göre 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, 60/c-1 ve 60/c-3 kapsamındaki genel sağlık sigortalısı sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin hastane, ilaç, reçete, optik katılım payı muhteviyatında ödedikleri katılım payı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından söz konusu kişilere geri ödenmektedir.

Öte yandan yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik Ulusal VEFA Programı, ihtiyaç sahibi engelli vatandaşlarımızın topluma uyumunu kolaylaştıracak her türlü araç gereç ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik Engelli İhtiyaç Yardımı, özel eğitime ihtiyacı olan özel gereksinimli öğrencilere yönelik Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması gibi yardım programları yürütülmektedir.